HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דברי הכל כשר ומתני' דקתני כתבו ואוקימנא בחוץ אבל ע"מ לא פסיל איבעית אימא לפני התורף ורבנן ואיבע"א לאחר התורף ודברי הכל ורבא אמר מחלוקת לאחר התורף דרבי סבר גזרינן אטו לפני התורף [א]ורבנן סברי לא גזרינן אטו לפני התורף אבל לפני התורף דברי הכל פסול ומתני' דקתני כתבו ואוקימנא בחוץ אבל על מנת לא פסיל אחר התורף ורבנן היא תני אבוה דרבי אבין קמיה דרבי זירא כתב גט על תנאי דברי הכל פסול דברי הכל פסול והא מיפלג פליגי אלא אימא לדברי הכל כשר והיכי דמי [ב]לאחר התורף ולימא הרי זה פסול ורבי תנא דברי הכל אתנייה כשר בפסול מיחלף ליה הרי זה בדברי הכל לא מיחלף ליה: **מתני'** [ג]הרי את מותרת לכל אדם אלא לאבא ולאביך לאחי ולאחיך לעבד ולעובד כוכבים ולכל מי שאין לה עליו קדושין כשר הרי את מותרת לכל אדם אלא אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין וכל מי שיש לה עליו קדושין אפילו בעבירה פסול: **גמ'** [ד]כללא דרישא לאתויי שאר חייבי כריתות כללא דסיפא לאתויי שאר חייבי לאוין א)(כגון עמוני ומואבי נתיני מצרי ואדומי) בעא מיניה רבא מרב נחמן חוץ מקידושי קטן מהו מי אמרינן השתא מיהא לאו בר הויה הוא או דלמא אתי לכלל הויה א"ל תניתוה קטנה מתגרשת בקידושי אביה אמאי והא בעינן ויצאה והיתה אלא אתיא לכלל הויה [ה]הכא נמי אתיא לכלל הויה [ו]חוץ מן הנולדים מהו השתא מיהא לא איתיליד או דלמא עתידי דמתיילדי א"ל תניתוה לעבד ולעובד כוכבים אם איתא עבד ועובד כוכבים נמי עבידי דמיגיירי הנך לאו לאיגיורי קיימי הני לאיתילודי קיימי [ז]חוץ מבעל אחותה מהו השתא מיהא לא חזיא ליה או דלמא זמנין דמתה אחותה וחזיא ליה אמר ליה תניתוה לעבד ולעובד כוכבים עבד ועובד כוכבים נמי עבידי דמיגיירי גירות לא שכיחא ג)מיתה שכיחא [ח]חוץ מזנותיך מהו בנשואין הא לא שייר או דלמא שייר בביאה א"ל תניתוה לאבא ולאביך ובמאי אילימא בנשואין אבא ואביך בני נשואין נינהו אלא לאו בזנות ולאבא ולאביך הוא דלא שייר הא לאחר שייר דלמא בנשואין דעבר ואינסיב [ט]חוץ משלא כדרכה מהו בכדרכה הא לא שייר או דלמא [1]משכבי אשה כתיב [י]חוץ מהפרת נדריך מהו בנשואין הא לא שייר או דלמא [2]אישה יקימנו ואישה יפירנו כתיב [כ]חוץ מתרומתיך מהו בנשואין הא לא שייר או דלמא [3]קנין כספו כתיב חוץ מירושתיך מהו בנשואין הא לא שייר או דלמא [4]לשארו וירש אותה כתיב חוץ מקידושיך בשטר מהו מי אמרינן אפשר דמקדש לה בכסף ובביאה או דלמא ויצאה והיתה ג)איתקוש הוויות להדדי [ל]תיקו: **מתני'** ז)[מ]גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם

רבי

ואוקימנא בחוץ. בריש פירקין (פג.) ושמעינן מינה דאילו בעל מנת אפילו כתבו בתוכו כשר: **אימא דברי הכל כשר כו'.** ר' זירא לטעמיה דאוקי פלוגתא בלפני התורף הלכך ד"ה פסול לא משכחת לה: **ולימא.** ליה רבי זירא לתנא תני ה"ז פסול ולא תיתני דברי הכל ונימא רבי היא: **תנא ד"ה אתנייה.** ע"כ דברי הכל אתנייה רביה לתנא דאי אתנייה הרי זה לא הוה מיחלף ליה בדברי הכל אפילו שכח גירסא שלו אבל כשר בפסול מיחלף ליה אם שכח שמועתו להכי אמר ליה תני דברי הכל כשר דמסתברא דהכי אגמריה רביה: **מתני' אלא לאבא ולאביך כו'.** לאו שיורא הוא דבלאו איסור אישות נמי לא תפסי להו בה קידושין: **אלמנה לכהן גדול.** כיון דקדושין תופסין בחייבי לאוין כדאמרינן בפ"ק דקדושין (דף יח:) ולהאי לא תפסי משום איסור אישות שבה אשתכח דשייר בגיטא: **ולכל מי שיש לה עליו קדושין.** אם היתה פנויה ואפילו בעבירה דאיסור לאו: **פסול.** דהוי שיור: **גמ' כללא דרישא.** ולכל מי שאין לה עליו קדושין: **נתיני.** מן הגבעונים שהיו משבעה אומות ואיכא לאו דלא תתחתן בם°: **מצרי ואדומי.** בתוך שלשה דורות שהם באיסור עשה: **חוץ מקידושי קטן.** חוץ מפלוני וקטן הוא: **קטנה מתגרשת.** אם קיבלה גיטה לאחר מיתת אביה: **בקידושי אביה.** כלומר ואפילו קידשה אביה לאיש הזה דהוו להו קדושין גמורין: **והא בעינן ויצאה והיתה.** דלא מיגרשה אא"כ ראויה לקדש את עצמה לאיש אחר: **אלא אתיא לכלל הויה.** לאחר זמן וקא חשיב ליה מעכשיו דלא דק קרא למימר דתיהוי השתא בת הויה לענין שיורא נמי הוי שיור: **הנולדים.** עתידין להולד: **או דלמא עתידין דמתילדי.** ומיתסרא עליהן מפני ו)(אשתו) של זה הלכך הוי שיור: **עבד ועובד כוכבים נמי.** הא מלית למימר בהו עתידי דמיגיירי ואפ"ה לא הוי שיור: **השתא מיהת לא חזיא ליה.** כל זמן שאחותה קיימת ולא הוי שיור: **חוץ מזנותיך.** שלא תבעלי בזנות: **או דלמא שייר בביאה.** בעלמא וכל אישות קרינן בה: **אבא ואביך בני נישואין נינהו.** דתיסק אדעתיה דבעי לאתנויי בהדה הא לא תפסי בה קדושין: **אלא לאו בזנות.** ואבא ואביך הוא דלא הוי שיור דבלאו הכי נמי אסירא להו: **ודלמא בנישואין.** קתני מתני' ואף על גב דלאו אורחא הוא הלכך לאחר הוי שיור אבל בזנות אימא לא הוי שיור: **משכבי אשה כתיב.** הקיש שני משכביה לכל דבר: **ואישה יפרנו.** וכיון דשייר הפרת נדרים לגביה אישה קרינא ביה: **מתרומתיך.** שאם תנשאי לכהן לא יאכילך בתרומה: **קנין כספו.** הוא יאכל בו כתיב והאי כיון דלאו בר הכי הוא לא הויא קנין כספו ואשתכח דשייר בקדושין אצל כהנים: **חוץ מירושתך.** שאם תמותי אני יורשך: **ממשפחתו וירש אותה.** מכאן שהבעל יורש את אשתו וכיון דאיהו ירית לה אשתו היא: **חוץ מקידושיך בשטר.** שאם יקדשוך בשטר לא יהו קידושין כלומר ששייר אחד מדרכי קדושין ולא שייר את כולם: **ואיתקש הוויות להדדי.** והיכא דשייר חדא מינייהו לא קרינא ביה ויצאה: **מתני' גופו של גט.** עיקר כתב הגט כך יכתבו בו:

ודן

דברי הכל כשר. אע"ג דבחוץ פסול אפילו אחר התורף כדאמרינן בסמוך ואי בעית אימא לאחר התורף ודברי הכל מ"מ לא גזרינן ביה ע"מ אטו חוץ דחוץ אחר התורף אינו פסול אלא מדרבנן גזירה אטו לפני תורף ולא גזרינן גזירה לגזירה: **רבא** אמר מחלוקת לאחר התורף. דרבי גזר ע"מ דלאחר התורף אטו ע"מ דלפני התורף אע"ג דלפני התורף נמי אינו אלא גזירה אטו חוץ [א] כולה חדא גזירה היא[ב]: **אבל** לפני התורף דברי הכל פסול. דגזרינן אטו חוץ ובחוץ הוא פסול גמור אפילו על פה דסבר רבא דלא נכתב לשם כריתות: **ומתני'** דקתני כתבו ואוקימנא בחוץ אבל על מנת לא פסול לאחר התורף ורבנן. והוא הדין דבלאו האי טעמא צריך לאוקומי מתני' אחר התורף מדקתני כתבו דמשמע אבל על פה כשר: **תניתוה** קטנה מתגרשת בקידושי אביה. וא"ת ודלמא מן האירוסין איירי וביש לה אב דבת הויה היא[ג] ועוד אמאי לא קא מייתי מתניתין דפרק התקבל (לעיל דף סה.) קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה ומוקמינן לה[ד] בפ"ב דקדושין (דף מד:) באין לה אב ואור"י דהך ברייתא משמע ליה בכל ענין אפילו אין לה אב או מן הנשואין דאין לאביה רשות בה אבל מתניתין דהתקבל מצי למדחיה בדיש לה אב כדמשמע פשט דמתניתין דקתני בתר הכי ואם אמר אביה כו' והכי הוה בעי למידק[ה] בפרק שני דקדושין (דף מד:) ° דביש לה אב עסקינן: **חוץ** מתרומתיך מהו. פי' בקונטרס שאם תנשאי לכהן לא תאכל בתרומה ואין נראה לר"י דבלאו הכי לא אכלה בתרומה דגרושה מתחללת בביאת כהן ואפילו קידשה ונשאה ולא בא עליה דמשתמרת לביאה פסולה היא[ו] אע"ג דהכי מה שמשייר שתהא אסורה לאכול מן התורה[ז] מכל מקום נראה דוחק לפרש כן[ח] ונראה לפרש חוץ מתרומה שהוא כהן ומגרשה לכל דבר חוץ שלא תיאסר באכילתה אי הוי שיור דקנין כספו אמר רחמנא דע"י קידושין אוכלת בתרומה אם כן עדיין קידושין עליה ואין זה כריתות או דילמא בקידושין הא לא שייר שתוכל להתקדש למי שתרצה וכי האי גוונא פי' בקונטרס עצמו גבי חוץ מירושתך ומהפרת נדריך:

רבי

מסורת הש"ס

א) ס"א ל"ג, ב) [לעיל ל: כתובות פג:], ג) [כתובות מו: וש"נ], ד) נדרים ה:, ה) [דברים ז], ו) [ל"ל אישותו],

תורה אור השלם

1. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוּמָתוּ דְּמֵיהֶם בָּם: ויקרא כ יג
2. כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ: במדבר ל יד
3. וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וִילִיד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ: ויקרא כב יא
4. וְאִם אֵין אַחִים לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת נַחֲלָתוֹ לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְיָרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה: במדבר כז יא

מוסף תוספות

א. לאו גזירה לגזירה היא [אלא]. רבינו קרשקש. ב. דכיון דתרווייהו בכתב ולא פקיעי אינשי בין טופס לתורף מיחלף ואתי לינשא לפני התורף אפילו בחוץ. שיט"ק. ג. ע"י האב. תוס' הרא"ש. ד. ורב נחמן גופיה מוקי. תוס' הרא"ש. ה. רבא. תוס' הרא"ש. ו. דתנן [יבמות נו ע"ב] אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט מן האירוסין לא יאכלו בתרומה, פירוש משום דמשתמרת לביאה פסולה לא אכלה. שיט"ק. ז. דמדאורייתא אוכלת מן האירוסין וזה משייר בגט שלא תאכל. תוס' הרא"ש. ח. כיון דמדרבנן לא אכלה. תוס' הרא"ש.

פסקי רי"ד

חוץ שפוסל ע"פ פוסל בכתב ע"מ שאינו פוסל בפה אינו פוסל בכתב: א"ר זירא מחלוקת לפני התורף דר' סבר גזרינן ע"מ אטו חוץ ורבנן סברי לא גזרינן אבל לאחר התורף דברי הכל כשר: ורבא אמר מחלוקת לאחר התורף דר' סבר גזרינן לאחר התורף אטו לפני התורף ורבנן סברי לא גזרינן אבל לפני התורף דברי הכל פסול. פי' ס"ל לרבא כל תנאים דמיכתבי בגיטא מקמי התורף פסול מן התורה שאין זה ספר כריתות כיון שתנאי כתוב בתוכו ואע"פ שהוא תנאי כשר והאשה רוצה לקיימו אלא צריך לכתוב הגט בלי תנאי ואפילו שרוצה להתנות יתנה בעת שמוסרו לה. ור' זירא סבר אם תנאי כשר הוא אינו פוסל ומקרי ספר כריתות כיון שיכולה לקיימו והלכתא כרבא. נמצא מעכשיו לפי פסק ההלכה דלפני התורף פוסל חוץ בין בכתב כגון שכתבו בתוכו בין בעל פה כגון שהודיעו לסופר והסופר כתבו ע"ד כן שאין לו תקנה עולמית לגט זה וע"מ שהוא תנאי כשר הוא פוסל דוקא בכתב שאין לו

עין משפט נר מצוה

כד א ב מיי' פ"ח מהל' גירושין הל' ד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמז סעיף ג:

כה ג ד ה מיי' שם הל' ה סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קלז סעיף ג:

כו ו ז ח ט י מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ג:

כז כ מיי' שם הלכה ו:

כח ל מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:

כט מ מיי' שם פ"א הלכה ד סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קכו סעיף מא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תניתוה קטנה וכו' בסה"ד דביש לה אב עסקינן. עי' לעיל דף סד ע"ב תד"ה נערה:

פסקי רי"ד (המשך)

תקנה עולמית אבל בעל פה לא פסיל אבל מיהו צריך ליתנו לה באותו התנאי כיון שנכתב התורף ע"ד כן ואם רוצה הבעל לחזור מן התנאי ולגרשה בלא תנאי צריך לכתוב לה גט אחר בלא תנאי ולאחר התורף חוץ פוסל דוקא בכתב אבל בעל פה לא פסיל ליה אלא יכול ליתנו לה בלא חוץ והוא כשר וע"מ אינו פוסל אפילו בכתב שכל מה שרוצה להתנות אחר התורף בין בכתב בין בעל פה יכול להתנות ואם רוצה לחזור מתנאו ולגרשה בו בלא תנאי הרשות בידו כיון שהתורף נכתב בלא תנאי: **מתני'** הרי את מותרת לכל אדם אלא לאבא ולאביך לאחי ולאחיך לעבד ולעובד כוכבים ולכל מי שאין לה עליו קידושין כשר. פי' דכיון דאסירי עלה מדאורייתא לאו שיור הוא וכשר הרי את מותרת לכל אדם אלא אלמנה לכה"ג גרושה וחלוצה לכ"ה ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר ולכל מי שיש לה עליו קידושין אפילו בעבירה פסול: בעא מיניה רבא מרב נחמן חוץ מקדושי קטן מהו השתא מיהו לאו בר הויה הוא או דלמא אתי לכלל הויה ופשט ליה דכיון דאתי לכלל הויה שיורא הוא: חוץ מן הנולדים מהו השתא מיהו לא איתילידו או דלמא עתידי דמתילדי. חוץ מבעל אחותה מהו השתא מיהא לא חזיא ליה או דלמא זמנין דמיתה אחותה וחזיא ליה חוץ מזנותיך מהו בנישואין הא לא שייר או דלמא הא שייר בביאה חוץ משלא כדרכה מהו בכדרכה הא לא שייר או דלמא משכבי אשה כתיב: חוץ מהפרת נדריך מהו בנישואין הא לא שייר או דלמא אישה יקימנו ואישה יפרנו כתיב חוץ מתרומתיך מהו בנישואין הא לא שייר או דלמא קנין כספו כתיב חוץ מירושתיך מהו בנישואין הא לא שייר או דלמא לשארו וירש אותה כתיב חוץ מקידושיך בשטר מהו אפשר דמקדש לה בכסף ובביאה או דלמא והיתה כתיב איתקוש הויות להדדי ואיתוקמו בתיקו וכל תיקו דאיסורא לחומרא: **מתני'** גופו של גט הרי